

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง แนวทางการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาแนวทางการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดหัวข้อระเบียบวิธีการศึกษา อันประกอบด้วย ขอบเขตการศึกษา ขอบเขตเนื้อหา ขนาดตัวอย่างและวิธีเลือกตัวอย่าง วิธีการศึกษา ข้อมูลและแหล่งข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษานี้ประกอบด้วย ขอบเขตเนื้อหา ขนาดตัวอย่างและวิธีเลือกตัวอย่าง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

ขอบเขตเนื้อหาของการศึกษา ได้ศึกษา แนวทางการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ตามแนวทางการตรวจสอบภายในส่วนราชการของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังและคู่มือการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบ การเงิน การคลังองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ของกองตรวจสอบระบบการเงิน บัญชีท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

2. ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษานี้ คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ตำแหน่ง หัวหน้าส่วนการคลัง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองกิจการบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน หรือผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานด้านการตรวจสอบภายใน ด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลแม่พริก องค์การบริหารส่วนตำบลศรีถ้อย องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หลวง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าก้อ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดดและองค์การบริหารส่วนตำบลลาวี

3. ขนาดตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้ทฤษฎีการเลือกตัวอย่าง ที่ทราบความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใส่คืน (Without Replacement) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2549 : 7) จากตัวแทนผู้ปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายใน ด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จำนวน 6 แห่ง แต่ละแห่งประกอบด้วย ตำแหน่ง หัวหน้าส่วนการคลัง จำนวน 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน นายกององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในหรือผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานด้านการตรวจสอบภายใน จำนวน 1 คน รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 24 คน

วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ข้อมูลและแหล่งข้อมูล การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เรื่อง แนวทางการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย นั้น จะใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด (Closed – Ended Question) และคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question) เพื่อสำรวจแนวทางการตรวจสอบภายในด้านการบัญชีและการเงิน โดยแบ่งเนื้อหาของคำถามออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ประการณในการทำงาน มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Closed – Ended Question) โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมีคำตอบให้เลือก 2 ทาง (Dichotomous Questions) และแบบที่มีหลายคำตอบให้เลือกตอบ (Multiple Choice Questions)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเป็นข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ระดับขนาดของ อบต. ระยะเวลาของการจัดตั้ง อบต. จำนวนบุคลากร จำนวนประชากรในเขตของ อบต. และรายได้ของ อบต. มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Closed – Ended Question) โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบที่มีหลายคำตอบให้เลือกตอบ (Multiple Choice Questions)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ แนวทางปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Closed – Ended Question) โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมีคำตอบให้เลือก 2 ทาง (Dichotomous Questions) ได้แก่ มีการปฏิบัติและไม่มีการปฏิบัติ และกำหนดการแปลความหมายของตัวแปรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ตามลำดับช่วงคะแนนที่กำหนด โดยแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ คือ

3.1 กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบ การปฏิบัติงานตรวจสอบ การรายงานผลการตรวจสอบและการติดตามผลการตรวจสอบ (กรมบัญชีกลาง, 2546)

3.2 แนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ประกอบด้วย การตรวจสอบด้านการเงิน การรับเงินการนำส่งเงิน การเบิกจ่ายเงิน การตรวจสอบสมุดเงินสดรับ การตรวจสอบสมุดเงินสดจ่าย การตรวจสอบงบการเงิน ณ วันสิ้นเดือน การตรวจสอบการเงิน ณ วันสิ้นปีงบประมาณ และเงินสะสมคงเหลือ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553)

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Closed – Ended Question) โดยแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale Questions) เป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย, น้อยที่สุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ปัจจัย ประกอบด้วย ความชัดเจนของนโยบาย การให้การสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร และสภาพแวดล้อมในองค์กร ความพร้อมของระบบสารสนเทศและสารสนเทศ การปฏิบัติงานตรวจสอบ คุณสมบัติของผู้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบภายใน ความอิสระในการปฏิบัติตรวจสอบทัศนคติของผู้รับตรวจ

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question) ที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ตอบแบบสอบถามโดยสามารถแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องที่ทำการศึกษา

5. วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่มีความเกี่ยวข้อง เอกสาร ตำรา และผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างแบบสอบถามโดยอาศัยข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ทำการศึกษา
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจและแก้ไขข้อบกพร่อง
4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขข้อบกพร่องเรียบร้อยแล้ว ออกเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

6. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

6.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่ประยุกต์จากแนวทางการตรวจสอบภายในส่วนราชการ ของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง คู่มือการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบ การเงิน การคลังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของกองตรวจสอบระบบการเงินบัญชีท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยการสอบถามผู้ปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายใน ด้านบัญชีและการเงิน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จำนวน 6 แห่ง แต่ละแห่งประกอบด้วย ตำแหน่ง หัวหน้าส่วนการคลัง จำนวน 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน นายกององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน หรือผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานด้านการตรวจสอบภายใน จำนวน 1 คน รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 24 คน

6.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการค้นคว้า และศึกษาข้อมูลจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการค้นคว้าข้อมูลผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต

7. การรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษา ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่ได้ดำเนินการแจกและจัดเก็บแบบสอบถามเอง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งใช้ทฤษฎีการเลือกตัวอย่าง ที่ทราบความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใส่คืน (Without Replacement) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2549 : 7) จากตัวแทนผู้ปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จำนวน 6 แห่ง รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 24 คน และนำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ผลการศึกษาเป็นลำดับต่อไป

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามทั้งหมด จะนำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550 : 32 - 75) โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานวัดความสำคัญ (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน เพื่อความเหมาะสมแก่การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ได้แก่

ช่วงคะแนน	ระดับการตรวจสอบภายใน
80.00 - 100.00	มีระดับการตรวจสอบภายในมากที่สุด
70.00 - 79.99	มีระดับการตรวจสอบภายในมาก
60.00 - 69.99	มีระดับการตรวจสอบภายในปานกลาง
50.00 - 59.99	มีระดับการตรวจสอบภายในน้อย
00.00 - 49.99	มีระดับการตรวจสอบภายในน้อยที่สุด

โดยเกณฑ์การแปลผลจะพิจารณาจากช่วงคะแนน ซึ่งแบ่งระดับแนวทางการประเมินตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน เป็น 3 ระดับ ดังนี้ (กรมบัญชีกลาง, 2553 : 47)

ระดับการตรวจสอบภายในมากที่สุด = Generally Conforms (GC)

ระดับการตรวจสอบภายในมาก
ระดับการตรวจสอบภายในปานกลาง } = Partially Conforms (PC)

ระดับการตรวจสอบภายในน้อย
ระดับการตรวจสอบภายในน้อยที่สุด } = Does Not Conforms (DNC)

Generally Conforms (GC) หมายถึง การปฏิบัติงานสอดคล้องกับมาตรฐานการตรวจสอบภายในและจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการ หรือสรุปได้ว่า โครงสร้างนโยบาย หลักการปฏิบัติ ขั้นตอน กระบวนการปฏิบัติรวมทั้งกิจกรรมที่สำคัญต่าง ๆ ของด้านการตรวจสอบภายใน สอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน

Partially Conforms (PC) หมายถึง การปฏิบัติงานสอดคล้องกับมาตรฐานการตรวจสอบภายในและจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการบางส่วน หรือสรุปได้ว่า งานหรือกิจกรรม

การตรวจสอบภายในแสดงให้เห็นถึงความพยายามของหน่วยงานที่จะปฏิบัติงานหรือพัฒนางานให้สอดคล้องและเป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการตรวจสอบภายใน

Does Not Conforms (DNC) หมายถึง ยังไม่มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในและจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการ หรือสรุปได้ว่า งานหรือกิจกรรมการตรวจสอบภายในมีการปฏิบัติงานหรือพัฒนางานยังไม่สอดคล้องและหรือไม่เป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการตรวจสอบภายใน

2. เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับแบบสอบถามปัจจัยส่งเสริมแนวทางการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ได้แก่

ระดับความสำคัญ มากที่สุด	= 5 คะแนน
ระดับความสำคัญ มาก	= 4 คะแนน
ระดับความสำคัญ ปานกลาง	= 3 คะแนน
ระดับความสำคัญ น้อย	= 2 คะแนน
ระดับความสำคัญ น้อยที่สุด	= 1 คะแนน

โดยเกณฑ์การแปลผลจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00	= ระดับความสำคัญ มากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49	= ระดับความสำคัญ มาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49	= ระดับความสำคัญ ปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49	= ระดับความสำคัญ น้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49	= ระดับความสำคัญ น้อยที่สุด

ซึ่งแบ่งระดับแนวทางการประเมินตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน เป็น 3 ระดับ ดังนี้ (กรมบัญชีกลาง, 2553 : 47)

ระดับความสำคัญมากที่สุด = Generally Conforms (GC)

ระดับความสำคัญมาก
ระดับความสำคัญปานกลาง } = Partially Conforms (PC)

ระดับความสำคัญน้อย
ระดับความสำคัญน้อยที่สุด } = Does Not Conforms (DNC)

Generally Conforms (GC) หมายถึง การปฏิบัติงานสอดคล้องกับมาตรฐานการตรวจสอบภายในและจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการ หรือสรุปได้ว่า โครงสร้างนโยบาย หลักการปฏิบัติ ขั้นตอน กระบวนการปฏิบัติรวมทั้งกิจกรรมที่สำคัญต่าง ๆ ของด้านการตรวจสอบภายใน สอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน

Partially Conforms (PC) หมายถึง การปฏิบัติงานสอดคล้องกับมาตรฐานการตรวจสอบภายในและจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการบางส่วน หรือสรุปได้ว่า งานหรือกิจกรรมการตรวจสอบภายในแสดงให้เห็นถึงความพยายามของหน่วยงานที่จะปฏิบัติงานหรือพัฒนางานให้สอดคล้องและเป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการตรวจสอบภายใน

Does Not Conforms (DNC) หมายถึง ยังไม่มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในและจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการ หรือสรุปได้ว่า งานหรือกิจกรรมการตรวจสอบภายในมีการปฏิบัติงานหรือพัฒนางานยังไม่สอดคล้องและหรือไม่เป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการตรวจสอบภายใน